

8. september 1999

Principaftale om sigtelinier for telepolitikken - danskernes adgangsbillet til netværkssamfundet

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Centrum-Demokraterne er enige om følgende principaftale om regulering af telesektoren.

I. Formål

Netværkssamfundets fundament

"Nettet" er en hovedkilde til udvikling og til fortsat vækst og beskæftigelse i Danmark. Danske virksomheder er midt i en omstillingsproces til netværksøkonomien og mange danskere kobler sig i disse år på Internettet. Telekommunikationssektorens hovedrolle er at levere den infrastruktur, som bringer nettet frem til virksomheder og borgere. Infrastrukturen omfatter både de konkrete net, som transporterer data, den almindelige telefoni og de nye og avancerede kommunikationsprodukter, som gør det muligt at udnytte de mange muligheder, der ligger i Internettet.

Telepolitikken skaber med andre ord fundamentet for netværkssamfundet, og net og kommunikationsprodukter er dermed Danmarks adgangsbillet til de muligheder, som netværksøkonomien og netværkssamfundet giver.

Hvis den grundlæggende vision om at placere Danmark centralt i det globale netværkssamfund skal realiseres, og hvis telepolitikken skal fungere som motor for erhvervslivets vækst, konkurrenceevne og innovation, skal alle borgere, der ønsker det, sikres adgang til den moderne kommunikationsteknologi.

En opdateret politisk vision med "Bedst og billigst" som fortsat pejlemærke

Målene for telepolitikken er derfor:

at fremme en markedsudvikling, der fører til innovation og vækst, og
at sikre *alle* danskere adgang til de moderne kommunikationsteknologier

Målene skal nås ved at lovgive på en måde, som sikrer:

at teknologiske landvindinger uden videre kan finde vej til forbrugerne,
at forbrugerne kan gennemskue markedets tilbud, og
at prisudviklingen fortsat hviler på princippet om "bedst og billigst", med vægt på at aspekterne bedst og billigst er lige vigtige.

Det betyder, at der skal være sund konkurrence på hele telemarkedet og ægte valgfrihed for alle forbrugere.

"Bedst og billigst" drejer sig ikke alene om billig traditionel telefoni, men om at sikre alle virksomheder og borgere adgang til alle de nyeste og mest avancerede kommunikationsredskaber, som bl.a. Internettet giver adgang til. Det gælder også de grupper, som ikke umiddelbart er i fokus på et konkurrencedrevet marked, som f.eks. handicappede. Priserne for de forskellige produkter skal samtidig opleves som rimelige i forhold til det produkt, de pågældende får.

Det er afgørende, at der er en vis bredde i markedet, så der både udbydes produkter til de forbrugere, der primært lægger vægt på pris, og til de forbrugere, der efterspørger avancerede og skræddersyede kommunikations- og teleprodukter af høj kvalitet og er villige til at betale herfor. Konkurrencen er et middel til at sikre denne udvikling, fordi et konkurrencedrevet marked vil være effektivt til at sikre forbrugerne optimale muligheder, både når det gælder produktudbud og pris.
Via konkurrence mod konvergens

Hvor 90'ernes udfordring var at bryde en monopolsektor op, bliver de næste 10 års udfordring at skabe rammer og rum, der muliggør en udvikling, hvor tele, IT og radio/tv smelter sammen og giver plads til en eksplosiv vækst i kommunikationsmængden. Reguleringen må ikke indeholde barrierer for eller hæmme, at nye og avancerede produkter og faciliteter bringes i spil, så snart nye teknologiske muligheder foreligger.

Også her er det afgørende et sundt konkurrencedrevet marked. På et sådant marked vil alle selskaber konstant søge at opnå "first-mover" fordele forbundet med tidlig introduktion af ny teknologi, introduktion af nye produkter og faciliteter, billigere priser m.v. Målet er, at markedet også leverer et bredt spektrum af produkter, der imødekommer den stadig voksende efterspørgsel efter *højhastighedsnet* og *stor båndbredde*, og efter en bred vifte af *nye og avancerede kommunikationsprodukter*.

Den hidtidige telepolitik suppleres derfor med følgende elementer:

- Sikring af en sammenhængende og koordineret regulering af infrastruktur og tjenesteudbud på tværs af hidtil adskilte sektorer som IT-, tele og radio/tv, som gør det muligt i praksis at udvikle og udbyde konvergens-produkter på tværs af disse sektorer.
- Sikring af optimale, regulatoriske rammebetingelser i form af enkle og klare "færdselsregler" for forskellige former for aktivitet på nettet, herunder vedrørende anvendelse af digital signatur, betaling på nettet, handel og forbrugerbeskyttelse, ophavsret, registerbeskyttelse m.v.
- Reel sikring af størst mulig teknologineutralitet i reguleringen - teknologivalg overlades til markedet.
- Fremme af mulighederne for bredde og mangfoldighed i udbudet, også når det gælder kombinationsprodukter og konvergens.

Fra sektorregulering mod konkurrenceregulering

Konkurrencelovgivningens generelle målsætninger, (at der ikke bør kunne ske misbrug af dominerende stilling, og at der bør kunne gribes ind overfor konkurrencebegrænsende aftaler), er centrale for sikringen af reelle konkurrencemuligheder. Hverken den almindelige konkurrencelovgivning eller EU-konkurrencereguleringen er imidlertid på kort sigt tilstrækkelige til at sikre reel konkurrence i telesektoren. *Der er derfor blandt aftalens parter enighed om*, at der er behov for udfyldende sektorspecifikke regler for at etablere reelle konkurrencemuligheder. *Parterne er imidlertid også enige om*, at den sektorspecifikke teleregulering bør afvikles i takt med, at den bliver overflødiggjort af telemarkedets normalisering.

På et telemarked, hvor en sund og afbalanceret konkurrence er slået afgørende igennem, vil der som udgangspunkt alene være behov for regulering, der vedrører sikringen af forsyningspligten og adgangen til begrænsede ressourcer m.v. Forudsætningerne herfor vil være:

1. At der ikke på nogen del af markedet er tale om, at én udbyder har kontrollen over en afgørende flaskehals-ressource, og dermed har mulighed for at hindre konkurrence.
2. At ingen dele af markedet er præget af de facto monopol- eller duopol-tendenser.
3. At der er en sund og effektiv konkurrence på alle dele af markedet og overfor alle brugergrupper.
4. At der til stadighed er så lave og så få adgangsbarrierer som muligt for nye aktører, der ønsker at etablere sig på det danske telemarked.

Spørgsmålet om, hvornår det er muligt at fjerne den gældende lovgivnings reguleringer af samtrafik m.v. er ikke en "alt-eller-intet" problemstilling. Konkurrencen får gradvis mere og mere fodfæste. Følgelig kan reguleringen på nogle områder lempes eller afvikles, mens udviklingen går mere trægt på andre områder. To eksempler herpå er i den ene ende af spektret den stadigt mere effektive konkurrence på mobilmarkedet, og i den anden ende den fortsat stort set totale mangel på konkurrence på etablering af accessnet.

Den overordnede målsætning om at normalisere reguleringen, og de erfaringer, der indtil nu foreligger med hensyn til, hvordan markedet udvikler sig, nødvendiggør en grundlæggende ændring af den gældende telelovgivning, der muliggør en gradvis afvikling af denne. *Der er enighed om*, at dette bør kunne ske, uden at Folketinget involveres i hver enkelt regelændring med sigte herpå. *Der er ligeledes enighed om*, at der skal gennemføres en gradvis afvikling af reguleringen, således at denne løbende ophæves på alle områder, hvor den efter de ovenfor nævnte principper må anses for overflødig, og hvor ophævelse under respekt af gældende EU-regler er mulig.

Diskussionen om normalisering af konkurrence- og samtrafikreguleringen må også ses i sammenhæng med den underliggende EU-regulering på området. På nuværende tidspunkt indgår spørgsmålet om normalisering således ikke i EU-reguleringen, men diskussionen herom vil efter al sandsynlighed blive en del af den gennemgang af EU-reguleringen, som skal gennemføres i 1999.

II. Fundamentet

1. Netværkssamfundets fundament og "bedst og billigst" som fortsat mål:

Der er enighed om, at telepolitikken og -reguleringen skal udformes sådan, at den i videst muligt omfang understøtter en udvikling, der gør det muligt for Danmark at realisere de gevinster, der m.h.t. vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse, erhvervs politik m.v., ligger i at være på forkant med udviklingen af netværkssamfundet. Konkurrence er midlet hertil.

Målet for de kommende 5-10 år vil derfor fortsat være at give alle danskere - små og store, private og professionelle - adgang til verdens bedste og billigste kommunikationsprodukter.

Der er også enighed om, at netværkssamfundet - herunder også nye muligheder og nye produkter - skal være tilgængelige for alle, også for handicappede og andre grupper, som ikke umiddelbart er i fokus på et konkurrencedrevet marked.

Telemarkedet er ikke statisk. Det er forbrugernes og erhvervslivets ønsker og krav heller ikke. Når den almindelige borger, der i dag primært bruger telefon, mobiltelefon og e-post, ønsker at udnytte de muligheder, der ligger i netværkssamfundet, så skal teleselskaberne kunne levere de kommunikationsredskaber, der giver adgang hertil, til en pris, der af forbrugeren opleves som rimelig.

2. Redegørelser for Danmarks omstilling til netværkssamfundet

Danmarks omstilling til netværkssamfundet afhænger af udviklingen inden for en lang række sektorer. Det er vigtigt, at der i disse år, hvor udviklingen går meget hurtigt, foretages en løbende vurdering af omstillingsprocessen.

Det aftales på den baggrund, at der hvert år udarbejdes en netværksredegørelse til Folketinget. Netværksredegørelsen bør indeholde en sammenligning og vurdering af produkter og -priser på det danske kommunikationsmarked i bred forstand, sammenholdt med hvad IT- og televirksomheder i andre lande kan tilbyde. Men også en række andre forhold af betydning for omstillingen bør indgå heri.

Herudover er der behov for med jævne mellemrum, f.eks. hvert 2.-3. år, at foretage en grundlæggende vurdering af den gældende regulering, set i lyset af udviklingen i telesektoren. Hensigten vil være at vurdere, om der samlet set eksisterer optimale rammebetingelser for kommunikationssektoren i bred forstand, herunder at sikre at der, i takt med at der er opstået

effektiv konkurrence på et eller flere delmarkeder, er sket en afvikling af overflødige dele af samtrafik- og/eller pris-reguleringen.

III. Den konkrete sektorregulering

3. *Asymmetrisk samtrafikregulering, der hvor den er nødvendig*

Telemarkedet har været et monopolmarked. Derfor er udgangspunktet et stærkt asymmetrisk marked: Ét selskab råder over alle kunder og kundetilslutninger (både den fysiske kabelforbindelse og selve kontraktforholdet - abonnementet). Selskabet ejer samtidig den allerede etablerede og helt eller delvist nedskrevne infrastruktur, som kunderne har været med til at finansiere. For at imødegå denne grundlæggende asymmetri i markedet har det været, og er det fortsat, nødvendigt i en *overgangsfase* at anvende en tilsvarende - men modsatrettet - asymmetrisk regulering af det tidligere monopolselskab. Den skal sikre de nye selskaber på markedet mulighed for dels at indgå aftaler om gensidigt at udveksle trafik mellem kunderne, dels give adgang til, at de nye selskaber kan benytte den eksisterende infrastruktur.

Den asymmetriske samtrafikregulering, der pålægger udbydere med en stærk markedsposition en række aftalemæssige forpligtelser, har således til hensigt at afbalancere en fundamental ubalance eller asymmetri på markedet, som uden regulering ville give det tidligere monopolselskab for omfattende fordele. Det er kernen i både den almindelige konkurrenceregulering og i samtrafikreguleringen.

Det langsigtede mål er en sund, effektiv og afbalanceret konkurrence på alle dele af (tele)kommunikationsmarkedet, der gør det muligt i videst muligt omfang at fjerne og/eller minimere den sektorspecifikke konkurrencefremmende regulering, for alene at bibeholde den regulering, der vedrører sikring af forsyningspligten og adgangen til begrænsede ressourcer m.v. Denne ændring af balancen kan ikke ske på kort sigt. Men en gradvis afvikling af den sektorspecifikke regulering vil på længere sigt medføre, at telesektoren i stadig større omfang reguleres af den generelle konkurrence- og forbrugerbeskyttelseslovgivning. Reguleringen skal indrettes således, at den i videst muligt udstrækning er robust over for teknologiske ændringer.

Det aftales derfor, at den kommende lovrevision skal indeholde en grundlæggende restrukturering af den samlede samtrafikregulering, hvor det alene er målsætningerne og rammerne, der lovfæstes, mens den øvrige regulering sker på bekendtgørelsesniveau.

Der er enighed om, at samtrafikreguleringen fortsat ikke bør favorisere bestemte typer af selskaber eller en bestemt markedsadfærd. Reguleringen bør tværtimod maksimere selskabernes muligheder for frit at vælge, hvilken forretningsstrategi, de vil forfølge. Samtidig skal der sikres en afbalanceret konkurrence mellem tjeneste- og infrastrukturudbydere, der ikke hæmmer nødvendige infrastrukturinvesteringer.

Der er også enighed om, at samtrafikprodukter, der har karakter af egentlige flaskehalsressourcer, og hvor ét selskab kan kontrollere adgang og/eller prisfastsættelse, bør underkastes en samtrafikregulering, der tillige indeholder prisregulering.

I det omfang konkrete samtrafikprodukter ikke længere har karakter af egentlige flaskehalsressourcer, hvor én markedsaktør kan kontrollere adgang og/eller prisfastsættelse, bør selve prisreguleringen lempes og/eller afvikles, hvis det kan ske uden skadevirkninger for konkurrencen.

I forhold til *fastnetmarkedet* indebærer ovennævnte:

- At den nuværende asymmetriske regulering - der giver nye selskaber adgang til en lang række samtrafikprodukter m.h.p. at sikre adgang til dette marked - indtil videre fastholdes.

- At den asymmetriske regulering af samtrafikpriserne styrkes. Konkurrencemarginerne på en række delmarkeder skal således forbedres for derigennem at sikre grundlaget for en sund og effektiv konkurrence.

I forhold til *mobilmarkedet* indebærer ovennævnte:

- At der ikke bør ske *prisregulering* af samtrafikprodukterne på dette særskilte marked (inkl. roaming), idet det allerede er præget af en betydelig konkurrence.
- At virtuelle netoperatører sikres adgang til national roaming i mobilnettene i det omfang, det er teknisk muligt (dog alene for numre inden for den danske nummerplan).
- At effektiv konkurrence på mobilmarkedet gøres til en integreret del af formålet i udbud af frekvenser til etablering af mobilnet. På kort sigt vil det få betydning for et eventuelt nyt udbud af NMT900 frekvenser, og på længere sigt vil det være relevant ved et kommende udbud af frekvenser til UMTS. Princippet om, at alle selskaber vil kunne byde på ledige frekvenser, opretholdes.

4. Prisregulering af samtrafik

Det er afgørende, at samtrafikreguleringen fungerer optimalt med henblik på at understøtte innovationsprægede investeringer. Det gælder både investeringer i udnyttelse af infrastruktur og investeringer i udvikling og udbud af nye produkter til slutbrugerne. De hidtidige erfaringer viser klart, at mobilmarkedet, som p.t. formentlig er det konkurrencemæssigt mest effektivt fungerende i Danmark, også er det delmarked, hvor der udvises størst kreativitet, og hvor der er tale om størst innovation. Et effektivt konkurrencepres og reelle konkurrencemarginer er således afgørende for innovationsprægede investeringer.

Der er enighed om, at der i lovgivningen skal fastlægges et overordnet mål for prisreguleringen af samtrafikydelse.

Målet for den ovenfor nævnte prisregulering skal tage udgangspunkt i følgende principper:

- Prisreguleringen af de samtrafikprodukter, der har karakter af afgørende flaskehalsressourcer, skal først og fremmest sikre nye selskaber en reel konkurrencemargin på alle områder, hvor det er muligt.
- Der skal gennemføres en prisregulering af de afgørende flaskehalsressourcer, der indebærer, at priserne herfor ikke belastes af utidssvarende teknik, fejlinvesteringer, ineffektiv drift m.v.
- Prisreguleringen skal desuden understøtte, at nye infrastrukturinvesteringer sker på grundlag af fremadrettede teknologivalg, så de fremmer optimal infrastruktur-opbygning frem for videreførelse af gårsdagens teknologi, og således at sub-optimeringer undgås.
- Den samlede prisregulering af samtrafikydelse skal i videst muligt omfang understøtte innovationsprægede investeringer, mens fremme af kapacitetsorienterede investeringer tillægges mindre vægt.
- Hvis hensynet til sikring af reelle konkurrencemarginer og fremme af investeringer er modsatrettede, bør hensynet til fremme af kapacitetsorienterede investeringer således alene tillægges vægt, såfremt det er sandsynliggjort, at der vil opstå et udækket behov for infrastruktur, og at konkurrence- og efterspørgselspresset ikke vil være tilstrækkeligt til at sikre den fornødne udbygning.
- Det skal sikres, at målet nås hurtigst muligt og med mindst muligt administrativt ressourceforbrug. Derfor skal lovgivningen indeholde incitamenter til ikke at forhale samtrafikforhandlinger, ligesom rammerne for forhandlinger om brancheaftaler skal forbedres. Forhandlingerne skal ske i løbende samspil med Forskningsministeriet og Telestyrelsen for at undgå afsporing og deraf følgende tabt tid.

Prisreguleringsmodeller

Lovgivningen skal danne grundlag for, at der hurtigst muligt kan gennemføres markante nedsættelser af de priser, som de nye selskaber skal betale teleselskaber med en stærk markedsposition for at benytte deres faste net og for at udveksle trafik med disse. Formålet er tosidigt. Dels at sikre, at de nye selskaber får en rimelig konkurrencemargin, når de udbyder fastnettelefoni og Internet-trafik, dels at stimulere selskaberne til at foretage innovationsprægede investeringer i udnyttelse af abonnentledninger (accessnet) til at udbyde nye bredbåndsprodukter.

Der skal ske nedsættelser af de samtrafikpriser, som selskaberne skal betale for at udveksle teletrafik med hinanden i de faste net (koblet samtrafik), og af de samtrafikpriser, som selskaberne skal betale for at benytte andre selskabers abonnentledninger (accessnet) og telefoncentraler, bygninger m.v. (samhusning).

Leje af kapacitet i andre former for trådløse telenet end mobilnet vil i det omfang, de udgør en flaskehalsressource, som udgangspunkt blive prisfastsat efter samme retningslinier som leje af kapacitet i de faste net.

Der er med udgangspunkt i ovennævnte enighed om:

At følgende modeller vil blive anvendt til at regulere samtrafikpriserne:

1. For leje af fysiske infrastrukturstrækninger i accessnettet, samt for samhusning, udvikles en særligt tilpasset dansk LRAIC-model. Modellen skal tage højde for, at en stor del af omkostningerne til at etablere de danske accessnet er betalt og nedskrevet, ligesom modellen skal sikre en konkurrencemargin, der fremmer innovative investeringer både i bredbåndstjenester og i andre former for nye avancerede produkter. Endelig skal modellen søges udformet, så priserne ikke i u hensigtsmæssigt omfang hæmmer investeringer i andre nye accessteknologier.

I en overgangsperiode, indtil ovennævnte model er udviklet, anvendes en reguleringsmodel, der er baseret på en kombination af omkostningsberegnete priser og priser baseret på best practice. Der udarbejdes med sigte herpå en operationel prisreguleringsmodel baseret på best practice i ét land. Modellen udarbejdes så sammenligningen korrigeres for væsentlige forskelle i det faktiske sammenligningsgrundlag mellem det pågældende land og Danmark. Det kan for eksempel være nettets alder og tekniske opbygning, landets urbaniseringsgrad og en række økonomiske forhold.

2. For koblet samtrafik udvikles ligeledes en dansk LRAIC-model baseret på den danske teleinfrastruktur og dansk geografi.

I en overgangsperiode, indtil ovennævnte model er udviklet, anvendes en reguleringsmodel, der er baseret på en kombination af omkostningsberegnete priser og den ovennævnte best practice regulering.

3. For leje af overordnede net-elementer, forskellige former for trådløse forbindelser og for lejede kredsløb, anvendes en prisreguleringsmodel, der er baseret på en kombination af omkostningsberegnete priser og den ovennævnte best practice regulering.

På baggrund af erfaringerne med udvikling af de under punkt 1-2 nævnte LRAIC-modeller, samt en vurdering af konkurrenceudviklingen beslattes det efterfølgende, om det vil være hensigtsmæssigt også at udvikle en LRAIC-model for disse samtrafikprodukter.

4. For tjenesteudbyderaftaler opretholdes indtil videre den gældende prisreguleringsmodel, som indebærer, at en tjenesteudbyder kan købe trafikminutter i et teleselskab til den pris, som slutbrugeren skal betale, fratrukket 21 %. Det er afgørende, at prisregulering af tjenesteudbyderaftaler fortsat efterlader en konkurrencemargin for de selskaber, der ønsker selv at etablere infrastruktur.

Der er desuden enighed om følgende **tidsplan** for udarbejdelse af LRAIC-modeller:

- Lovgivning, der kan danne grundlag for igangsætning af Telestyrelsens og telesekskabernes fælles udarbejdelse af LRAIC-modeller som nævnt under punkt 1-2, skal være i kraft pr. 1.7.2000.
- Telestyrelsen intensiverer sin interne forberedelse, herunder personalemæssige oprustning med sigte på umiddelbart efter 1.7.2000 at kunne gå i gang med implementeringen af danske LRAIC-modeller.
- LRAIC-modeller udvikles i et trepartssamarbejde mellem Telestyrelsen, de selskaber der er forpligtet til at levere samtrafik til regulerede priser, og de selskaber der ønsker at benytte sådanne samtrafikprodukter.
- Den lovgivningsmæssige ramme skal udformes, således at Telestyrelsen har kompetence til at fastsætte den samlede tidsplan for udarbejdelsen af modellerne og bindende tidsfrister for telesekskabernes levering af delbidrag til modelarbejdet. Telestyrelsen skal ligeledes have kompetencen til at træffe endelig afgørelse om hvilke del-elementer, der skal indgå i modellen, og hvordan de skal vægtes. Telestyrelsens afgørelser træffes på baggrund af bidrag fra parterne.
- Det er forventningen, at arbejdet med udarbejdelse af selve prisreguleringsmodellerne og input til disse vil være afsluttet, således at konkrete samtrafikpriser for de under punkt 1-2 nævnte samtrafikprodukter kan fastsættes af Telestyrelsen pr. 31.12.2002. Tidsplanen udarbejdes med sigte herpå.
- I det omfang Telestyrelsen vurderer, at der er behov for yderligere tid til at inddrage alle relevante informationer, synspunkter og parter forud for den endelige slutdato, vil teleordførerne blive orienteret om sådanne udskydelser.
- I det omfang det er muligt at afslutte dele af LRAIC-processen forud for 31.12.2002, er det højest prioriterede at få fastsat en LRAIC-baseret samtrafikpris for de under punkt 1 nævnte samtrafikprodukter

Endelig er der enighed om at sikre mulighed for løbende at tilpasse samtrafikreguleringen til teknologi- og markedsudviklingen. Det vil bl.a. være hensigtsmæssigt at sikre mulighed for løbende at justere f.eks. definitionerne af de enkelte samtrafikprodukters karakteristika, hvordan produkterne skal kunne kombineres, i hvilket omfang der skal være "un-bundled" adgang til at leje et eller flere delelementer af nettet, hvilken samlet teknologisk IN-plattform samtrafikprodukterne skal give de parter, der anmoder om samtrafik m.v.

Derudover vil samtrafiklovens definitioner af det samlede marked for samtrafik (fastnet og mobil), samt definitionerne af fastnetmarkedet og af mobilmarkedet, blive ajourført i overensstemmelse med den seneste udvikling i EU-definitionerne heraf.

5. Adgang til netværkssamfundets højhastighedsnet

Der er enighed om, at det er væsentligt, at både privat- og erhvervsforbrugerne allerede på kort sigt sikres bedre adgang til højhastighedsnet.

Det forudsætter bl.a., at den samlede samtrafikpris for leje af kobberledninger og samhusning nedsættes hurtigt, og at der allokeres de nødvendige frekvenser til de trådløse FWA-teknologier. Endelig bør brugen af kabel-modemmer understøttes. Kun derved sikres optimale muligheder for en konkurrencedrevet investering i xDSL-udstyr og andre højhastigheds produkter.

Der vil samtidig være behov for på længere sigt at sikre, at investeringer, der foretages for at imødekomme efterspørgsel efter endnu mere båndbredde end den, der kan leveres gennem kobberkablerne, fortsat er attraktive. Det må i den forbindelse gennem samtrafiklovgivningen sikres, at investeringer i nye accessnet, herunder f.eks. FWA, ikke "kannibaliseres" af andre markedsaktører, der ønsker for en billig pris at leje f.eks. en nyanlagt lysleder-abonnentledning eller en FWA-forbindelse.

6. Effektiv udnyttelse af frekvensressourcer

Der er enighed om, at der skal udstikkes klare generelle politiske målsætninger for den samlede frekvenspolitik og -lovgivning.

Frekvenspolitikken og -lovgivningen bør som overordnet mål have at sikre det billigste, mest varierede og bredest mulige udbud af kommunikationsmuligheder til flest mulige brugere.

Hvis der er modstrid mellem bredere samfundsmæssige målsætninger som for eksempel sikring af nød- og sikkerhedstjenester, public service m.v., og fremme af konkurrence, frekvenseffektivitet m.v., bør de overordnede samfundsmæssige mål have forrang.

Hvor der er behov for en indbyrdes prioritering af fremme af reel konkurrence og frekvenseffektivitet, skal der lægges størst vægt på at fremme konkurrence, medmindre frekvensressourcerne til den pågældende type af tjenester er så begrænsede, at tjenesten ikke kan udbydes til alle interesserede brugere. Heri ligger også, at tjenesten skal kunne udbydes med de funktionaliteter, som brugerne efterspørger, og at en prioritering af konkurrencehensynet ikke må føre til en væsentlig fordyrelse af tjenesten, som ikke er i brugernes interesse.

Der bør desuden sikres mulighed for (pris- og samtrafik-)regulering af den udbyder, der får en de facto monopol-status inden for frekvensbånd, hvor det på grund af frekvensknaphed ikke er muligt via regulatoriske tiltag at skabe reel konkurrence.

Det skal desuden undersøges, om det er muligt at etablere regulatoriske instrumenter med sigte på at begrænse adgangen til et eller flere frekvensbånd til en eller flere bruger-ejede konstruktioner, frem for til en kommerciel netudbyder.

Frekvenspolitikken og -lovgivningen bør samtidig understøtte vækst og innovation, og fremme en hurtig udnyttelse af nye teknologiske muligheder.

Der er enighed om, at regelgrundlagets mulighed for i praksis at sikre dette bør forbedres.

Det optimale er, at der i lovgrundlaget opstilles så klare politiske målsætninger for den samlede frekvensadministration, at det som udgangspunkt kan undgås, at Folketinget og/eller forskningsministeren skal inddrages i beslutninger om, hvordan de enkelte frekvensbånd udnyttes. Det skal i forbindelse med lovrevisionen afklares, om dette er muligt.

Er ovennævnte ikke muligt, bør der som minimum sigtes mod en betydelig klarere og mere enkel samarbejdsprocedure, som kan forbedre den hastighed, hvormed nye frekvens-muligheder stilles til rådighed for markedet.

Målsætninger og køreplaner for større konkrete frekvensinitiativer forudsættes drøftet forud i forligskredsen.

7. Forbrugerbeskyttelse

Der er enighed om, at der skal gennemføres en nærmere analyse af, om den gældende, meget detaljerede sektorspecifikke regulering af forbrugerbeskyttelse reelt er til fordel for forbrugerne, og om der er behov for justeringer for at imødegå unødige bureaukratisering. Sigtet bør i givet fald være en øget vægt på information frem for en detaljeret kontrol med selskabernes udbudsvilkår.

Der er samtidig enighed om at igangsætte en nærmere analyse af, om der er fordele ved at lade behandlingen af forbrugerklager på teleområdet overgå fra Telestyrelsen og Telebrugernævnet til et privat brancheklagenævn, som f.eks. Forsikrings- eller Pengeinstitut-Ankenævnet. Et sådant nævn skal ifølge Lov om Forbrugerklagenævnet godkendes af Forbrugerklagenævnet. Godkendelse gives kun, hvis klagenævnets vedtægter indeholder bestemmelser om nævnets sammensætning og sagsbehandling, der er betryggende set fra en forbrugersynsvinkel. I forbindelse med lovrevisionen sikres der hjemmel til en eventuel efterfølgende opgave- og kompetenceoverførsel, herunder til

eventuel nedlæggelse af Telebrugernævnet, hvis en alternativ klagestruktur på forbrugerområdet etableres.

Det bør samtidig vurderes, om netværkssamfundet stiller nye krav til forbrugerbeskyttelse og til sikring af tilgængeligheden for bl.a. handicappede.

8. Forsyningspligt

Der er enighed om, at forsyningspligtens omfang videreføres uændret.

Der er ligeledes enighed om, at den gældende prisregulering af forsyningspligtpriserne videreføres. Der stilles således fortsat to krav til forsyningspligtpriserne:

- De skal samlet være omkostningsbaserede, dvs. forsyningspligtselskabet skal ved godkendelsen af priserne fremlægge dokumentation for, at priserne samlet set ikke indbringer selskabet mere end omkostningerne plus en rimelig fortjeneste. Enkelt-elementer, f.eks. minutprisen, kan derimod godt være dyrere end de underliggende omkostninger, forudsat at andre elementer er tilsvarende billigere.
- Der skal - uanset om det er omkostningsmæssigt begrundet - være et årligt realprisfald på en procentsats (i praksis to procentsatser, benævnt X og Y), som fastsættes af Telestyrelsen på grundlag af best practice sammenligninger med en række andre sammenlignelige lande (i praksis 3 lande).

Realprisfaldet sikres ved, at Telestyrelsen årligt fastsætter, hvor mange procent målt i reale priser en såkaldt "kurv" af et standard-forbrug af teletjenester skal falde. Modellen opererer med to særskilt fastsatte krav til realprisfaldet - et krav baseret på den gennemsnitlige forbrugers løbende forbrug af samtaleminutter, oprettelse, udlandssamtaler, opkald til mobiltelefoner m.v. (X%), og et krav baseret på småforbrugeren, som kun har et meget begrænset samtaleforbrug og hvor abonnementet derfor har større forholdsmæssig betydning (Y%).

Det er samtidig afgørende at sikre, at prisreguleringen af forsyningspligttydelserne fungerer optimalt, og i videst muligt omfang undgår at påvirke konkurrencesituationen negativt.

For at sikre dette, er der aftalt følgende justering: At den gældende regulering udbygges med en regel om, at kravene til det årlige reeltakstfald (X og Y) ikke må overstige de fald, der er sket eller sker i samtrafikpriserne i samme periode - alternativt at sikre dette ad anden vej. Sigtet er at sikre, at der ikke gennem prisreguleringen af forsyningspligttydelserne sker en indsnævring af den eksisterende konkurrencemargin for f.eks. almindelig indlandstelefon.

Den gældende teleregulering indebærer, at det ikke har været muligt for Tele Danmark at foretage yderligere rebalanceringer udover den rebalancering, der blev gennemført i forbindelse med fastsættelsen af maksimalpriser for 1998. Dette gælder uanset om Konkurrencemyndighederne måtte vurdere, at en sådan rebalancering kan gennemføres i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen. En sådan begrænsning må anses for uhensigtsmæssig. Derfor bør den gældende regel, der helt udelukker muligheden for rebalanceringer, lempes og/eller fjernes i lovrevisionen. Dette forudsætter dog, at mulighederne for at udnytte det rå kobber og dermed skabe konkurrence også på abonnementsområdet, i praksis er faldet på plads, og der således er reelle muligheder (konkurrencemarginer) for, at alternative udbydere kan begynde at udbyde abonnementsløsninger.

Der er enighed om, at der som minimum bør sikres mulighed for over en årrække at foretage yderligere rebalancering.

Der er heri ikke tiltænkt nogen ændring i det grundlæggende princip, at det er Konkurrencemyndighederne, der vurderer og bindende afgør, om rebalanceringer kan gennemføres i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen.

3 år efter denne aftales indgåelse, dvs. inden Folketingssamlingen 2002-2003 indledes, foretages en fornyet vurdering af, hvordan og i hvilket omfang forsyningspligtreguleringen skal videreføres.

9. Forsinkelser

Der er enighed om, at der i lovrevisionen bør indgå en række initiativer for at imødegå tidsmæssige forsinkelser i udmøntning og anvendelse af regelsættet: Disse kan bl.a. omfatte positive incitamenter til at sikre en hurtig og smidig aftaleindgåelse, samt ændringer i mæglings-, afgørelses- og klageprocedurer m.v., der modvirker tendenser til forhaling.

Der er enighed om, at der som led heri

- skal sikres større kvalitet i selve regelsættet,
- at det skal præciseres, at afgørelser som udgangspunkt skal have virkning fra det tidspunkt, hvor sagen afgøres af Telestyrelsen, dvs. at klager kun undtagelsesvis bør tillægges opsættende virkning,
- at der skal gennemføres en klarere afgrænsning af Teleklagenævnets kompetence, og
- at der skal ske en videreudvikling af rammerne for anvendelse af brancheaftaler som alternativ til regulering, med henblik på at sikre en optimal udnyttelse af dette instrument. Der bør generelt sikres en bedre kobling mellem brancheaftalerne og den øvrige regulering og en tættere involvering af Telestyrelsen i sikringen af, at brancheaftalerne ikke i praksis modvirker den gennemførte regulering.

IV. Lovgivningens opbygning

10. En mere fleksibel lovgivning

Der er enighed om, at der i forbindelse med lovrevisionen skal ske en gennemgribende ændring af balancen mellem den lovfæstede del af reguleringen og den del, der reguleres på bekendtgørelsesniveau. Det skal være muligt inden for lovgivningens overordnede målsætninger løbende at kunne justere reguleringen i takt med at teknologien, markedet og konkurrencen udvikler sig, uden fornyet behandling i Folketinget.

En sådan model vil skabe den fleksibilitet, som et marked i konstant dynamisk udvikling nødvendiggør, og derved samtidig være i tråd med det generelle ønske om og behov for en teknologineutral telepolitik. Den vil også være robust overfor flere alternative udviklings-scenarier.

Endelig vil den sikre mulighed for en gradvis og fleksibel afvikling af overflødige dele af samtrafik- og/eller prisreguleringen, i takt med at der opstår effektiv konkurrence på et eller flere delmarkeder, hvilket er en del af den overordnede målsætning.

Sigtet er derudover at sikre en forøget kvalitet i lovgivningen, så der tilvejebringes et klart grundlag for, at Telestyrelsen aktivt og effektivt kan varetage de pålagte tilsynsfunktioner overfor sektoren.

For så vidt angår den konkrete arbejdsdeling, vil denne blive drøftet nærmere mellem forligsparterne på grundlag af de konkrete lov- og bekendtgørelsesudkast.

Lovforslagene vil blive drøftet med forligspartierne inden fremsættelsen.

V. Øvrige forhold

Parterne er enige om, at ændringer af de reguleringsmæssige rammer for telesektoren skal aftales parterne imellem.

Principaftalen erstatter den politiske aftale vedrørende telestrukturen af 22. juni 1990 med tilhørende tillægsaftaler.